

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1990-1991

22 JANUARI 1991

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy c.s. —

houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie,
Omroep van de Vlaamse Gemeenschap

AMENDEMENTEN

voorgesteld door de heer A. Denys
na indiening van het verslag

Artikel 2

De tekst tegenover de zesde, de zevende, de negende en de tiende streep weglaten.

VERANTWOORDING

Een openbare omroep in het algemeen en de openbare omroep van de Vlaamse Gemeenschap in het bijzonder kan vanuit zijn aard enkel worden gefinancierd met overheidsgelden. Hiertoe moet de Vlaamse Raad jaarlijks een dotatie goedkeuren op basis van de beheersovereenkomst.

Zie :

349 (1989-1990)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr. 2 : Advies van de Raad van State
- Nr. 3 : Advies van de Vlaamse Mediaraad
- Nr. 4 : Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- Nr. 5 : Aanvullend advies van de Raad van State
- Nr. 6 : Amendementen
- Nr. 7 : Verslag
- Nrs. 8 tot 10 : Amendementen

Artikel 3

A. Paragraaf 1 vervangen door de volgende bepaling :

„§ 1. Er worden twee Vlaamse openbare omroepmaatschappijen opgericht, onder de benaming „ Vlaamse Radio-omroep" en „Vlaamse Televisie-omroep"."

VERANTWOORDING

Radio en televisie zijn totaal verschillende communicatiemediën die ook qua structuur, kostprijs, beleid en beheer zeer verschillend zijn. Daarenboven moeten de openbare radio en de openbare televisie volledig onafhankelijk van elkaar kunnen werken.

B. Een nieuwe § 3 toevoegen die luidt als volgt :

„§ 3. De omroepen hebben rechtspersoonlijkheid en hebben als enig bestuursorgaan een beheerscomité en als enige aandeelhouder de Vlaamse Gemeenschap."

VERANTWOORDING

Deze bepaling legt de aard en de vorm vast die de openbare omroepen zullen aannemen.

De Vlaamse decreetgever kan nu meer dan ooit eigen rechtsvormen voor het inrichten van openbare diensten met grote autonomie of zelfstandigheid opzetten. Een recente wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, door artikel 7 van de wet van 8 augustus 1988, maakt het inderdaad mogelijk dat voortaan gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen kunnen worden opgericht of dat zelfs de Gemeenschappen kapitaalparticipaties kunnen nemen. Het nieuwe artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt bovendien dat het decreet aan deze organismen rechtspersoonlijkheid kan toekennen en hen toelaten kapitaalparticipaties te nemen. De decreetgever kan eveneens hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht regelen.

Een dergelijke bevoegdheidsuitbreiding, via de recente staatshervorming, maakt het mogelijk andere rechtsvormen te vinden of uit te denken, dan deze bedoeld in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. De wet van 16 maart 1954 zelf kan thans door de decreetgever worden gewijzigd.

In die context kan voor de nieuw op te richten omroepen een structuur en rechtsvorm \$ sui generis worden uitgewerkt.

Uit het implementatierapport van de BRT kan ter zake het volgende blijken : „Inzake onafhankelijkheid moeten duidelijk de bevoegdheden van de wetgever, de uitvoerende macht, het bestuur, de directie en de drukingsgroepen worden afgebakend ; er moet een gezond evenwicht worden gevonden tussen depolitisering en garanties tegen mogelijke ideologische, filosofische, politieke of culturele minorisering binnen de omroep". In datzelfde rapport neigt de BRT-implementator tot de mening dat voor het opzetten van een structuur sui generis voor de BRT aan twee prioriteiten moet worden voldaan : een grotere autonomie gekoppeld aan een grotere verantwoordelijkheid. Het sluiten van een beheerscontract tussen de bevoegde overheid en de nieuwe parastatale of openbare dienst, beschouwt de BRT als een nuttig bindmiddel om die doelstellingen te realiseren.

Ook het Comité van Experts is duidelijk van mening dat het huidige statuut van de BRT, zich situerend binnen de wetgeving van 1954, niet meer geschikt is om de rol en opdracht van een openbare omroep waar te maken. Ter zake stelt het Comité van Experts als algemene visie het volgende voorop : „De aangewezen oplossing bestaat erin om de BRT een grotere autonomie te geven door haar statuut als instelling van openbaar nut te wijzigen".

Artikel 4

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 4

§ 1. De \$VRO is belast met het verzorgen van klankuitzendingen die zich richten tot de gehele Vlaamse Gemeenschap, en bestemd zijn om rechtstreeks door het publiek in het algemeen te worden ontvangen.

§ 2. De \$VTO is belast met het verzorgen van televisie-uitzendingen die zich richten tot de gehele Vlaamse Gemeenschap, en bestemd zijn om rechtstreeks door het publiek in het algemeen te worden ontvangen.

§ 3. De omroepen stellen zelf het programma van de uitzendingen vast met het oog op de voorlichting en informatie, de vorming en ontspanning.

§ 4. De omroepen verzorgen, inzonderheid en bij voorrang, voorlichting en informatie.

§ 5. De omroepen zijn verantwoordelijk voor hetgeen in hun programma's wordt uitgezonden, onverminderd de bepalingen van artikel 22 van dit decreet."

VERANTWOORDING

Deze bepaling legt de taken voor de openbare omroepen vast. De VRO staat in voor de radio-uitzendingen en de VTO voor de televisie-uitzendingen.

Blijkens het huidige artikel 2 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen, wordt de rol en opdracht van de BRT ingevuld met informatie, vorming en ontspanning. In principe zijn deze begrippen ruim genoeg om ook in de toekomst voor beide omroepen behouden te blijven.

Informatie en duiding zouden ruim moeten worden gebracht, dus verder uitgebouwd dan nu, geschraagd door waarborgen voor een strikte onpartijdigheid van de nieuwsbrenger.

De taak ontspanning te brengen moet eveneens ruim worden opgevat in al zijn diverse vormen. In dit verband moet meer aandacht gaan naar de produktie van eigen Vlaams werk, als antwoord op het hoog kwantitatief aanbod uit het buitenland via de vele kanalen, voorradig op de kabel. Aan de niet-openbare omroep werden ter zake concrete voorwaarden opgelegd. Er is, zoals het Comité van Experts dit stelt, geen reden om niet hetzelfde te doen voor de openbare omroep.

Het programma-aanbod moet gediversifieerd, evenwichtig en een weerspiegeling van de pluralistische maatschappij zijn, de eigen Vlaamse culturele inbreng in grote mate verzekeren, mede gericht op specifieke groepen waaronder kansarmen en minderheden, tegemoetkomen aan de wensen en verlangens van een zo ruim mogelijk publiek, een grotere internationalisering van doelpublieken en informatie nastreven in het kader van de Europese eenmaking en algemeen dienstverlenend zijn ten gunste van de hele bevolking.

Artikel 8

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 8

De VRO en de VTO worden geleid door afzonderlijke beheerscomités. Ze zijn beide samengesteld uit vijf beheerders. Zij worden benoemd door de Vlaamse Raad. De benoemingen gebeuren overeenkomstig artikel 19, eerste lid van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt."

VERANTWOORDING

Teneinde de Vlaamse openbare omroepen in staat te stellen voor de toekomst op ieder ogenblik een adequaat antwoord te geven op de steeds groter wordende uitdagingen in een snel wisselend mediavormingslandschap, is het zo dat de omvorming van de huidige structuren van de BRT via het ontwerpen van een nieuwe rechtsvorm, specifiek voor de openbare omroep, onontbeerlijk is. De specificiteit van die nieuwe rechtsvorm zal moeten oog hebben voor de volgende kenmerken :

- een grotere bestuursautonomie en onafhankelijkheid in de werking van de omroepen ;
- een grotere verantwoordelijkheid voor de beheersorganen ;
- het creëren van de mogelijkheid tot het sluiten van beheersovereenkomsten voor een bepaalde duur met de overheid ;

De Vlaamse decreetgever kan zich dan beperken tot het formuleren van rol en opdracht van de openbare omroepen, zoals hierboven beschreven. De decreetgever zal rechtspersoonlijkheid toekennen aan de nieuw op te richten culturele overheidsbedrijven, waarvan hij de bestuurders voor benoeming aan de Vlaamse Executieve voordraagt.

Een afslanking van de huidige Raad van Beheer van de BRT zal daarvan een gevolg zijn. De mandaten in de toekomstige beheerscomités zullen worden bezet door echte mediamanagers, die minder in aantal zullen zijn, doch een voltijdse opdracht zullen uitoefenen die beperkt is in tijd.

Bijkomende onverenigbaarheden moeten, ter versterking van de onafhankelijkheid van de nieuwe openbare omroepen, worden ingebouwd, meer bepaald ten aanzien van politieke partijen, ziekenfondsen, werknemers- en werkgeversorganisaties.

Artikel 9

In § 2 het eerste lid vervangen door de volgende bepaling :

„Het lidmaatschap van de beheerscomités is onverenigbaar met de uitoefening van elk kiesmandaat en met een functie in een ziekenfonds, een werkgevers- of werknemersorganisatie.”

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij het amendement op artikel 8.

Artikel 10

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 10

De beheerders worden aangeworven op grond van een bediendencontract voor de duur van vijfjaar. Hun beheersmandaat kan contractueel worden verlengd. Het bediendencontract bepaalt de bezoldigingen van de beheerders.”

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij het amendement op artikel 8.

Artikel 12

Dit artikel weglaten.

Artikel 14

Dit artikel weglaten.

Artikel 15

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Het weglaten van artikelen 12, 14 en 15 is een logisch gevolg van mijn vorige amendementen.

Artikel 16

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Alle Vlaamse kijkers en luisteraars samen zijn de beste adviesraad. Trouwens de kijk-, luister- en waarderingscijfers zijn goede parameters.

Artikel 17

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 17

§ 1. *De omroepen hebben, elk wat hen betreft, onverminderd de hiernavolgende bepalingen van dit hoofdstuk, als inkomsten :*

1° het krediet dat jaarlijks door de Vlaamse Raad wordt bestemd als dotatie voor respectievelijk de VRO en de VTO ;

2° de opbrengst van de verkoop van eigen produkties of programma's en van de vergoeding van prestaties en diensten door de omroepen binnen het kader van hun opdracht verleend ;

3° de opbrengst van giften, schenkingen en legaten aan de omroep.

§ 2. *De omroepen kunnen leningen aangaan. De Vlaamse Executieve kan er de waarborg van de Vlaamse Gemeenschap aan geven.*

§ 3. *De Vlaamse Executieve kan ten behoeve van de omroepen openbare leningen op de Belgische kapitaalmarkt uitgeven, met naleving van de bepalingen vervat in artikel 49 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.*

§ 4. *De omroepen kunnen geen inkomsten verwerven uit het voeren van commerciële of niet-commerciële reclame, noch uit sponsoring.*

§ 5. *De omroepen kunnen geen inkomsten verwerven uit het organiseren van betaalomroep, zoals bepaald in artikel 2, 9° van het decreet van 28 januari 1987 betreffende het overbrengen van klank- en televisieprogramma's in de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de erkenning van niet-openbare televisieverenigingen.*

§ 6. *De omroepen kunnen voor de opmaak van hun programma's beroep doen op coproductie- en cofinancieringstechnieken alsmede op hand- en spandiensten.*

§ 7. *De vermelding dat een programma tot stand kwam via coproductie, cofinanciering of met de hulp van hand- en spandiensten, mag enkel worden aangebracht in de begin- en eindtitels."*

VERANTWOORDING

Deze bepalingen regelen de financiering van de openbare omroepen en spreken voor zichzelf. Een strikte scheiding tussen openbare en privé-sector wordt hier aangehouden wat betreft inkomsten uit reclame en niet-commerciële reclame.

Artikel 18

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij het amendement op artikel 17.

Artikel 19

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij het amendement op artikel 17.

Artikel 19bis

Een nieuw artikel 19bis invoegen dat luidt als volgt :*„Artikel 19bis*

§ 1. Tussen de omroepen en de Vlaamse Executieve wordt voor elke vijfjaar een beheersovereenkomst gesloten.

§ 2. De in § 1 van dit artikel genoemde overeenkomst bevat met betrekking tot de beschouwde periode inzonderheid :

1° een planning, door de omroep opgesteld, met betrekking tot het percentage van zendtijd dat respectievelijk zal worden besteed aan de onderscheiden in artikel 4, § 3 van dit decreet genoemde programma-opdrachten ;

2° een investeringsprogramma ;

3° het beoogde aandeel eigen culturele produkties in de programmering, derwijze dat dit aandeel ten minste gelijk is aan het aandeel eigen culturele produkties bepaald in artikel 2, § 2 van het decreet van 13 juli 1988 houdende bekrachtiging van de besluiten van de Vlaamse Executieve van 11 mei 1988, getroffen ter uitvoering van artikel 8, § § 2 en 4, artikel 9, § 1 en artikel 10 van het decreet van 28 januari 1987 betreffende het overbrengen van klank- en televisieprogramma's in de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de erkenning van niet-openbare televisieverenigingen ;

4° de berekening van een enveloppe aan financiële middelen uit te trekken op grond van de bepalingen van §2, 1°, 2° en 3° van dit artikel.

Deze berekening moet toelaten dat aan het productieaspect wordt gesleuteld, rekening houdend met vergelijkbare kostprijzen in de privé-sector.

Daarbij moet het mogelijk zijn dat de openbare omroep zijn eigen programma's zelfproduceert, coproduceert of uitbestedt aan de privé-beeldindustrie. De openbare omroep zal voor ieder programma de integrale kostprijs berekenen en deze vergelijken met de kostprijs in de privé-beeldindustrie."

VERANTWOORDING

Deze bepaling behelst het principe van een beheersovereenkomst te sluiten tussen de autonome openbare omroepen en de Vlaamse Executieve. Enveloppe-financiering en meerjarenbeleid worden aldus reëel mogelijk gemaakt. In een politieke controle is voorzien voor de bekrachtigingsprocedure in de Vlaamse Raad. In elk geval zal men moeten oog hebben voor het wijzigen van de verhouding directe kosten — indirecte kosten bij de totstandkoming van een produkt ; vergeleken met de huidige situatie is het zo dat directe kosten, met name deze die meer in het bijzonder rechtstreeks in verband staan met creativiteit, moeten kunnen worden opgedreven ; wat de indirecte kosten betreft, zal zich een meer efficiënte inschatting en aanwending ervan opdringen.

Artikel 19ter

Een nieuw artikel 19ter invoegen dat luidt als volgt :

„Artikel 19ter

§ 1. *De omroep vertrouwt het beheer van de technische exploitatie van zijn programma's toe aan een handelsvennootschap.*

§ 2. *Op de in § 1 van dit artikel genoemde handelsvennootschap zijn de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen van toepassing.*

§ 3. *Het maatschappelijk doel van de in § 1 genoemde handelsvennootschap is :*

— *het oprichten, instandhouden, beheren en exploiteren van studio's, diensten, apparatuur, hulpmiddelen en andere faciliteiten ;*

— *het zorg dragen voor het zuizend klaarmaken van programma's en het doen uitzenden ervan ;*

— *het verrichten van het normale onderhoud van gebouwen en instellingen, voor zover die gebouwen bestemd zijn voor omroepdoeleinden."*

VERANTWOORDING

Het moet daarbij mogelijk blijven dat de openbare omroepen hun eigen programma's zelf produceren, coproduceren of uitbesteden aan de privé-beeldindustrie. Evenwel is de noodzaak gebleken de (technische) exploitatie van de programma's af te splitsen van de inhoudelijke productie.

Derhalve wordt voorgesteld een bijkomende rechtspersoon te creëren waaraan de technische exploitatie van de programma's wordt toevertrouwd. Deze rechtspersoon moet een zelfstandige onderneming zijn met het statuut van een handelsvennootschap.

Dit impliceert dat via een dergelijke decretale ingreep, in vergelijking met wat op dit ogenblik bestaat, in principe al wat behoort tot de technische diensten van de huidige BRT wordt geprivatiseerd.

Aldus zal een meer efficiënt en meer rendabel gebruik van de beschikbare middelen en diensten kunnen worden verwezenlijkt. In dit verband stelt het Comité van Experts dat deze onderneming zou kunnen werken voor de openbare omroep, maar ook voor andere omroepen en in beginsel self-supporting zou zijn.

Paragraaf 1 bepaalt dat de technische exploitatie van de programma's van de openbare omroepen dient te worden waargenomen door een handelsvennootschap. Het is inderdaad de bedoeling de technische diensten volledig als een privaatrechtelijke onderneming te laten functioneren.

Een inbreng van de Vlaamse Gemeenschap zou de nieuwe handelsvennootschap toelaten in de beginfase te kunnen functioneren. Het is de uitdrukkelijke bedoeling van de decreetgever dat zij, na de aanloopfase, zal evolueren tot een zuiver private vennootschap via de inbreng van privaat maatschappelijk kapitaal.

Artikel 23

A. In hoofdde :

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

In de PW-visie is er geen plaats meer voor een regeling in verband met de derden. Door de grondige wijzigingen die werden aangebracht in ons medialandschap, onder meer via het doorbreken van het monopolie van de BRT door opstarting van landelijke en regionale televisie, verdwijnt de noodzaak hiertoe. Nochtans staat het het toekomstige beheerscomité vrij, binnen zijn autonomie, te beslissen of er gebeurlijk nog zendtijd zou worden uitgetrokken ten behoeve van een soort vrije politieke tribunes. Het spreekt vanzelf dat in dat geval een en ander zou moeten gebeuren met eerbiediging van de pluriformiteit van opiniëring vanuit de diverse maatschappelijke, ideologische en filosofische stromingen. Wat dit laatste betreft bepaalt het voorstel in elk geval waarborgen.

B. In bijkomende orde :

Paragraaf 6 weglaten.

VERANTWOORDING

Als er dan al derden moeten worden behouden, dient dit enkel beperkt te worden tot de politieke en filosofische derden.

A. DENYS
